

**IÄKKÄIDEN LYHYTAIKAISEN HOIVAN
MYÖNTÄMISPERUSTEET
1.10.2021 alkaen**

Hyväksytty Leppävirran kunnan perusturvalautakunnassa 8.9.2021 §

Sisältö

Sisällys

1. IÄKKÄIDEN HOIVAPALVELUT.....	1
2. IÄKKÄIDEN HOIVAPALVELUIDEN KÄSITTEET.....	3
3 PALVELUT JA MYÖNTÄMISPERUSTEET.....	4
3.1 Lyhytaikainen hoiva tehostettuna tai tavallisena palveluasumisena.....	4
3.2 Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaapäivät.....	4
3.3 Kotona asumista tukevat lyhytaikaishoivan jaksot omaishoitajan vapaapäivien lisäksi.....	4
3.4 Äkillinen lyhytaikaishoivan tarve.....	5
3. LYHYTAIKAISHOIVAN MYÖNTÄMINEN.....	5
5. LYHYTAIKAISHOIVAN JAKSOJEN TOTEUTTAMINEN.....	6

1. IÄKKÄIDEN HOIVAPALVELUT

Leppävirralla iäkkäiden hoivapalvelut muodostavat palvelukokonaisuuden, jota ohjaa sosiaalihuoltolaki (1301/2014), terveydenhuoltolaki (1326/2010) ja laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (980/2012). Hoivapalveluiden toimintaa ohjeistaa lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön kunnille antama ikäihmisten hoitoa ja palvelua koskeva laatusuositus (STM 2020:29, Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi).

Leppävirran kunnan iäkkäiden palvelustrategian tavoitteena on mahdollistaa yhä useamman iäkkään turvallinen kotona asuminen ennaltaehkäisevillä ja kuntouttavilla palveluilla sekä järjestämällä kotihoitoa vuorokauden ympäri. Laadukkaasti toimivat asiakaslähtöiset palvelut toteutetaan hoivapalveluiden voimavarojen puitteissa parhaalla mahdollisella tavalla. Asiakkaan lyhytaikainen hoiva pyritään järjestämään pääsääntöisesti kunnan omana toimintana lyhytaikaisen hoivan yksikössä Riihikodissa tai iäkkäiden perhehoidossa. Palvelujen järjestämisen lähtökohtana korostuvat asiakkaan itsemääräämisoikeus, yksilöllisyys sekä asiakkaan omien voimavarojen huomioiminen ja omatoimisuuteen kannustaminen.

Hoivapalveluiden tasavertainen ja oikeudenmukainen kohdentaminen edellyttää yhdenvertaisuuden turvaavaa palvelutarpeen arviointia ja palveluiden yhtenäisiä myöntämisperusteita. Pääsääntöisesti hoivapalvelut suunnataan erityisen runsaasti tukea ja palvelua tarvitseville yli 75-vuotiaille iäkkäille, jotka alentuneen toimintakyvynsä ja/tai sairautensa vuoksi tarvitsevat hoivaa, hoitoa ja huolenpitoa kotona asumisen tukemiseksi ja selviytymiseksi. Samoja myöntämisperusteita noudatetaan soveltuvin osin myös muihin asiakasryhmiin. Iäkkäiden hoivapalvelut toteutetaan neuvonnan, ohjauksen, hoivan, hoidon ja huolenpidon toteutuksen sekä kuntouttavan hoitotyön avulla.

Leppävirran kunnan hoivapalvelut muodostuvat omaishoidon tuesta, päivätoiminnasta, sosiaalihuoltolain mukaisista muista tukipalveluista, kotihoidosta,

asumispalveluissa järjestettävästä lyhytaikaishoivasta ja ympärivuorokautisesta tehostetusta palveluasumisesta. Tässä ohjeessa on määritelty myöntämisperusteet lyhytaikaishoivan palveluun.

2. IÄKKÄIDEN HOIVAPALVELUIDEN KÄSITTEET

Kotihoidolla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisia kotipalveluja ja terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaista kotisairaanhoidoa.

Kotihoidon palveluilla tarkoitetaan asiakkaan kotona selviytymisen kannalta riittäviä kotiin järjestettyjä sosiaali- ja terveyspalveluja, kuten apua, tukea, hoivaa ja hoitoa sekä ohjausta päivittäisistä perustoiminnoista suoriutumisessa tarvittaessa ympärivuorokautisesti.

Tehostetulla palveluasumisella tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 17§:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja asumispalveluja ikääntyneille palvelukodissa.

Lyhytaikaishoivalla tarkoitetaan asiakkaalle ennalta sovittuja, toistuvia hoitajaksoja lyhytaikaishoivaa järjestävässä asumispalveluyksikössä tai perhehoidossa.

Akuutti lyhytaikaishoiva on tarkoitettu äkillisiin kriisitilanteisiin, jolloin ikäihminen tarvitsee paikan välittömästi eikä sairaalahoidon tarvetta ole.

Kotihoidon ja tehostetun palveluasumisen maksuilla tarkoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain (1201/2020) mukaisia maksuja. Lyhytaikaishoivasta peritään lyhytaikaisen palveluasumisen hoitopäivämaksu kunnan asiakasmaksuohjeen mukaisesti.

3 PALVELUT JA MYÖNTÄMISPERUSTEET

Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut ovat palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen ja laitospalvelut. Tehostettua palveluasumista voidaan järjestää sekä pitkäaikaisena että lyhytaikaisena palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

3.1 Lyhytaikainen hoiva tehostettuna tai tavallisena palveluasumisena

Ympäri vuorokautista hoivaa järjestetään Leppävirran kunnan asumispalveluyksikössä Riihikodissa. Lyhytaikaishoivan tarkoituksena on järjestää omaishoitajan lakisääteiset vapaapäivät, sekä tukea kotona asumista hoitamalla ja kuntouttamalla asiakasta kokonaisvaltaisesti.

Palvelun myöntäminen perustuu aina palveluohjauksen tekemään yksilölliseen asiakkaan toimintakyvyn ja kokonaistilanteen arviointiin. Lyhytaikaishoivan paikkajärjestelyt toteutetaan yhteistyössä Riihikodin, palveluohjauksen ja asumispalveluiden esimiehen kesken ja Riihikodin paikkatilanteen sallimissa rajoissa. Lyhytaikaisuus jakautuu seuraaviin luokkiin.

3.2 Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaapäivät

Omaishoidontuen vapaista ja niiden järjestämistavasta sovitaan omaishoitosopimusta tehtäessä. Omaishoitosopimuksen laatii kotihoidon palveluohjaaja. Sopimusta laadittaessa omaishoitajalle annetaan selvitys vapaan järjestämismahdollisuuksista. Yksi vaihtoehto on järjestää vapaat lyhytaikaisessa ympärivuorokautisessa hoidossa Riihikodissa.

3.3 Kotona asumista tukevat lyhytaikaishoivan jaksot omaishoitajan vapaapäivien lisäksi

Kotona asumista tukevia lyhytaikaishoivan jaksoja voidaan järjestää harkinnanvaraisesti palvelutarpeen arvioinnin ja lyhytaikaishoivan myöntämisperusteiden mukaisesti Riihikodin paikkatilanteen niin salliessa.

3.4 Äkillinen lyhytaikaishoivan tarve

Äkillinen lyhytaikaishoivan tarve voi aiheutua odottamattomasta tapahtumasta ja asiakkaan hoitojärjestelyissä tapahtuvasta muutoksesta kotona (esimerkiksi omaishoitajan sairaus). Kriisipaikan tarpeen arvioi kotihoidon palveluohjaus sekä asumispalvelujen esimies yhteistyössä muiden asiakkaan verkostossa toimivien terveyden- ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden kanssa.

3. LYHYTAIKAISHOIVAN MYÖNTÄMINEN

Palvelun myöntäminen perustuu aina asiakkaan kokonaisvaltaiseen toimintakyvyn arvioon ja palvelutarpeen selvittämiseen. Sen lähtökohtana on yleensä asiakkaan tai hänen läheisen ilmaisema käsitys avun tarpeesta sekä ammattilaisen havaitsema avun tarve. Ikääntyneen lyhytaikaishoivan myöntämisen perusteet ovat ohjeellisia ja asiakasvalinnoissa otetaan aina huomioon asiakkaan yksilöllinen kokonaistilanne, toimintakyky ja asiakkaan oma tahto sekä näkemys lyhytaikaishoivan tarpeesta.

Lähtökohtana säännöllisen lyhytaikaishoivan myöntämiselle on, että lyhytaikaishoitoa saavat ne asiakkaat, joiden kotona selviytymistä ja omaishoitajan jaksamista pystytään tukemaan lakisääteisillä hoitajaksoilla tai heillä on suurentunut riski joutua ympärivuorokautiseen hoitoon kotona asumista tukevista palveluista ja tukitoimista huolimatta.

Lyhytaikaishoivaa voidaan myöntää tilapäisesti palveluohjaajan arvion mukaan mm. seuraavissa tilanteissa:

- asiakkaalla on äkillinen huolenpidon tarve esimerkiksi omaishoitajan tai kotona omaistaan hoitavan läheisen sairastumisen vuoksi
- asiakkaalla on tarve toimintakyvyn vahvistamiseen ja kotiutumismahdollisuuksien lisäämiseen sairaalahoidon jälkeen

Mikäli asiakkaan hoidon tarve muuttuu, niin lyhytaikaishoivan tarve arvioidaan uudelleen.

Lyhytaikaishoiva ei ole tarkoitettu asumisjärjestelyiden turvaamiseen esimerkiksi remonttien aikana.

Lyhytaikaishoivan myöntämisen perusteet omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien lisäksi ovat

- Omaishoitajan jaksaminen ja hoidon vaativuus
- Hoitopalkkioluokka II-IV ja hoidon sitovuus
- Tilannekohtainen asiakkaan, palveluohjauksen ja asumispalveluiden asiantuntijoiden arvio
- Muut runsaat tukipalvelut, esimerkiksi kotihoidon ja vammaispalvelun palvelut

5. LYHYTAIKAISHOIVAN JAKSOJEN TOTEUTTAMINEN

Lyhytaikaishoivan jaksojen aikataulu sovitaan etukäteen. Lyhytaikaishoivan jaksojen ajankohdan suunnittelee asumispalveluiden sairaanhoitaja tai hänen estyessä asumispalveluiden esimies yhteistyössä asiakkaan ja omaisten kanssa. Lyhytaikaishoivaa järjestetään pääsääntöisesti Leppävirran kunnan asumispalveluyksikössä (Riihikoti) tai perhehoidossa. Perhehoidon jaksojen ajankohdat sovitaan erikseen yhteistyössä perhehoitajan ja palveluohjauksen kanssa.

Akuutin lyhytaikaisen hoivan tarpeen arvioinnin tekee palveluohjaaja, asumispalveluiden sairaanhoitaja tai asumispalveluiden esimies yhdessä asiakkaan ja omaisen kanssa huomioiden palveluita tuottavan asumispalveluyksikön resurssit. Hoidontarpeenarvioinnissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä muiden asiakkaan hoitoon osallistuvien tahojen kuten terveyskeskuksen vuodeosaston kanssa.